

ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 42/5

27 հոկտեմբերի 2015 թ.

Քննարկվեց «Սոլիան» ՍՊԸ 06.10.2015 թ-ի գանգատները ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի 17.08.2015 թ-ի թիվ 9/06 որոշման և ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի 28.09.2015 թ-ի թիվ 031162 որոշման դեմ:

«Սոլիան» ՍՊԸ գանգատներում բերված փաստարկները.

ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի 17.08.2015 թ-ի թիվ 9/06 որոշման վերաբերյալ.

Վարչական մարմինը խախտել է «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները, չի ապահովել գործի փաստական հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննարկումը, բացահայտելով գործի բոլոր հանգամանքները, դրանով իսկ խախտելով տնտեսվարող սուբյեկտի իրավունքներն ու օրինական շահերը: Այսպես, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 74-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն վարչական բողոք բերելը կասեցնում է բողոքարկվող վարչական ակտի կատարումը:

Անդրադառնալով Որոշման իրավաչափության հարցին հարկ է նշել, որ Ակտի գործողությունը կասեցված է Բողոքաբերի կողմից 29.07.2014 թ-ին Ակտն օրենքով սահմանված կարգով բողոքարկելու և Գանգատարկման հանձնաժողովի կողմից դրա դեռևս քննության փուլում լինելու փաստերով (Գանգատարկման հանձնաժողովը սույն բողոքի վերաբերյալ թիվ 33/1 որոշումը կայացրել է 25.08.2015թ.):

Այս պարագայում Օրենսդիրը օրենքով կարգավորել է կասեցման իրավախախտումը և տուգանքի չափը նախատեսող փաստաթղթի գործողության ժամանակավոր անհնարինության, հիմքերի առկայությունը կամ բացակայությունը հաստատելու հարցը, որը սակայն որպես ընթացակարգային նորմ չպետք է խոչընդոտի վեճի արդարացի քննությանը ստեղծելով երկիմաստություն, անճշտություն և հետևաբար իրավական վակուում:

Տվյալ դեպքում բացակայում է որևէ իրավական անորոշության փաստ, քանի որ Գանգատարկման հանձնաժողով բողոք ներկայացնելը արդեն իսկ կասեցրել է ՀՀ ՖՆ էջմիածնի տարածքային հարկային տեսչության կողմից 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտի գործողությունը դրա վերաբերյալ ներկայացված բողոքի բազմակողմանի, ամբողջական և օբյեկտիվ քննությունն ապահովելու համար:

Կասեցումն ինքնին նախատեսում է վարչական ակտի կամ վարչական վարույթի գործողության ժամանակավոր ընդհատում դրա վերաբերյալ քննության կամ դրա հետ փոխկապակցված և առաջինի ելքի վրա անմիջական ազդեցություն ունեցող մեկ այլ վարչական վարույթի ավարտը: Այսինքն, վարչական ակտի գործողության կասեցումը քննության ընթացքում, ըստ էության սահմանափակում է դրա իրավական ուժն ու պարտադիր գործողությունը դրանում նշված սուբյեկտի նկատմամբ, որի ընթացքի վերջում բացառված չէ նաև դրա վերացումը: Հետևաբար, վարչական ակտի իրավաչափության հարցը կասկածի տակ դնելու դեպքում, իրավական ողջամտության

սահմաններից դուրս է դրա հիման վրա նոր վարչական ակտ, այն է հարկ վճարողից ժամանակին չվճարված հարկային պարտավորությունների գծով վճարման ենթակա գումար գանձելու որոշում կայացնելը: Նշվածը հիմնավորվում է նաև Օրենսդրի կողմից կասեցման ինստիտուտը սահմանելու փաստով: Այսինքն, նախատեսելով կայացման պահի փաստով վարչական ակտի իրավաբանական ուժ ստանալու հանգամանքը, Օրենսդիրը նախատեսել է նաև դրա գործողության ժամանակավոր ընդհատումը, ինչն իրենից ներկայացնում է ընթացակարգային նորմ և, ըստ էության, կարող է հանգեցնել վարչական ակտի անվավերությանը, հետևաբար նաև դրա իրավաբանական ուժը կորցնելու, իրավական հետևանքներ չառաջացնելուն:

Այսպիսով, այս իրավանորմերի ու գործի փաստական հանգամանքների համադրության արդյունքում պարզ է դառնում, որ վարչական մարմինը 17.08.2015 թ-ին որևէ իրավասություն չի ունեցել Ակտի հիման վրա վերը հիշատակված թիվ 9/06 որոշումը կայացնելու համար Ակտի գործողության կասեցված լինելու պատճառով, որպիսի պայմաններում խոսք անգամ չի կարող լինել այդ վարչական ակտի իրավաչափ լինելու մասին:

Վերը հիշատակված փաստական հանգամանքները բավարար են հիմնավորելու, որ ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության կողմից 17.08.2015թ. կազմված թիվ 9/06 որոշումը կազմվել է օրենքի խախտմամբ, այդ թվում՝ օրենքի սխալ կիրառման կամ սխալ մեկնաբանման հետևանքով և ենթակա է անվավեր ճանաչման:

ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի 29.09.2015 թ-ի թիվ 031162 որոշման վերաբերյալ.

Վարչական մարմինը խախտել է «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները: Այսպես, Որոշման ուսումնասիրությունից պարզ է դառնում, որ այն կայացվել է ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի 17.08.2015 թ-ի թիվ 9/06 որոշման հիման վրա:

Վարչական մարմնի կողմից չեն պահպանվել «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի 1-ին պարբերության, 29.2 հոդվածի, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 60-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջները: Մասնավորապես, չկա որևէ ապացույց վարչական մարմնի կողմից տնտեսվարող սուբյեկտին «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 59 հոդվածով սահմանված կարգով իրազեկելու վերաբերյալ: Ավելին, տնտեսվարող սուբյեկտին այս երկու որոշումների վերաբերյալ հայտնի է դարձել երբ վերջինիս բանկային հաշիվները արդեն իսկ գտնվել են արգելանքի տակ, ինչը նշանակում է, որ վարչական մարմինը 28.09.2015թ. թիվ 031162 որոշումը կայացրել է դեռևս ուժի մեջ չմտած վարչական ակտի հիման վրա, որպիսի պայմաններում խոսք անգամ չի կարող գնալ դրա իրավաչափության մասին:

Վարչական մարմինը խախտել է նաև «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.2 հոդվածի 2-րդ պարբերության պահանջները: Այս հոդվածի վերլուծությունից հստակ երևում է, որ օրենսդիրը հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով չկատարված պարտավորության համար հարկ վճարողի գույքի վրա կարող է արգելանք դնել միայն երկու հիմքերի համաժամանակյա առկայության պայմաններում:

- Եթե հարկային մարմնի կողմից վերահսկվող եկամուտների գծով չկատարված պարտավորության չափը 500.000 դրամ և ավելի է,

- Եթե հարկային մարնի կողմից իրականացված վարչական վարույթի ընթացքում արդեն իսկ ձեռք բերված ապացույցները բավարար հիմք են տալիս ենթադրելու, որ հարկ վճարողը կարող է թաքցնել, փչացնել կամ սպառել վարչական ակտի կատարման համար անհրաժեշտ գույքը: Տվյալ պարագայում, եթե նույնիսկ հարկային մարմնի կողմից վարույթ էլ իրականացվել է, ապա վերջինս չունի ոչ մի ապացույց այն մասին, որ տնտեսվարող սուբյեկտը կարող է թաքցնել, փչացնել կամ սպառել վարչական ակտի կատարման համար անհրաժեշտ գույքը և ուղղակի նույնությամբ արտատալել է օրենսդրության նորմը, որպիսի պայմաններում ակնհայտ է դառնում, որ վարչական մարմինը չունի որևէ իրավասություն Ընկերության գույքի նկատմամբ արգելանք կիրառելու համար:

Այսպիսով, այս իրավանորմերի ու գործի փաստական հանգամանքների համադրության արդյունքում պարզ է դառնում, որ Վարչական մարմինը 29.09.2015 թ-ին որևէ իրավասություն ու հիմնավորումներ չի ունեցել վերը հիշատակված թիվ 031162 որոշումը կայացնելու համար, որպիսի պայմաններում խոսք անգամ չի կարող լինել այդ վարչական ակտի իրավաչափ լինելու մասին:

Վերը հիշատակված փաստական հանգամանքները բավարար են հիմնավորելու, որ ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության կողմից 29.09.2015 թ-ին կազմված թիվ 031162 որոշումը կազմվել է օրենքի խախտմամբ, այդ թվում՝ օրենքի սխալ կիրառման կամ սխալ մեկնաբանման հետևանքով և ենթակա է անվավեր ճանաչման:

ՀՀ ֆինանսների նախարարության հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը.

ՀՀ ՖՆ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետը, քննարկելով «Սոլիան» ՍՊԸ-ի վերաբերյալ վարչական վարույթի նյութերը պարզել է, որ 17.08.2015 թ-ի դրությամբ ընկերության չկատարված հարկային պարտավորությունները կազմում են 5.869.227 դրամ: Պարտավորությունն առաջացել է ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ստուգման ակտի, բնապահպանական և բնօգտագործման վճարի 2015թ-ի 2-րդ եռամսյակի, ինչպես նաև հաշվարկված տույժերի հետևանքով: Արդյունքում, ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի և «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 55-րդ, 56-րդ, 58-րդ, 88-րդ հոդվածների դրույթներով ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի կողմից 17.08.2015 թ-ին ընդունվել է թիվ 9/06 որոշումը (այսուհետ նաև Որոշում) «Սոլիան» ՍՊԸ-ից 5.856.650 դրամ պարտավորության գումար գանձելու վերաբերյալ:

Որոշմամբ գանձման առաջադրված պարտավորության հիմնական մասը՝ գումարով 5.754.817 դրամ, առաջադրվել է ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտով: Հարկ է նշել, որ «Սոլիան» ՍՊԸ-ի կողմից 29.07.2015 թ-ին ՀՀ ֆինանսների նախարարություն գանգատ է ներկայացվել ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտի դեմ: Հանձնաժողովի կողմից նշված գանգատի վերաբերյալ 25.08.2015 թ-ին կայացվել է թիվ 33/1 որոշումը, որի համաձայն ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտը թողնվել է անփոփոխ, իսկ գանգատը մերժվել է: Այսինքն, 29.07.2015 թ-ից մինչև 25.08.2015 թ-ն ընկած

ժամանակահատվածում նշված ակտի իրավաչափության հարցը վիճարկվել է Հանձնաժողովում:

Այս կապակցությամբ հարկ է նշել, որ «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 74-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն վարչական բողոք բերելը կասեցնում է բողոքարկվող վարչական ակտի կատարումը:

Քննարկվող դեպքում ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի 17.08.2015 թ-ի թիվ 9/06 որոշումն ընդունվել է վերոգրյալ իրավանորմի պահանջների խախտմամբ: Մասնավորապես՝ Որոշումն ընդունվել է այն ժամանակահատվածում, երբ ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտի դեմ բերված ընկերության գանգատը դեռևս գտնվել է Հանձնաժողովի վարույթում, որի վերաբերյալ չէր ընդունվել համապատասխան որոշում:

Ինչ վերաբերվում է ընկերության կողմից վիճարկվող ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի 29.09.2015 թ-ի թիվ 031162 որոշմանը, ապա հարկ է նշել, որ հիմք ընդունելով ՀՀ ֆինանսների նախարարի 25.09.2015 թ-ի թիվ 031162 հանձնարարագիրը ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի առաջատար մասնագետի կողմից 28.09.2015 թ-ին ընդունվել է թիվ 031162 որոշումը հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին: Նշված որոշմամբ արգելանք է դրվել ընկերության բանկային հաշիվների, ինչպես նաև դրամարկղի վրա՝ գումարով 5.856.650 դրամի չափով:

Տվյալ դեպքում ևս ընկերության գույքի վրա արգելանք դնելու պատճառը հանդիսացել է ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտով առաջադրված պարտավորությունը սահմանված ժամկետում չվճարելու, ինչպես նաև ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի 17.08.2015 թ-ի թիվ 9/06 որոշման առկայության հանգամանքները, հիմք՝ «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1-րդ, 30.2-րդ և 30.3-րդ հոդվածների դրույթները: Սակայն, հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի 28.09.2015 թ-ի թիվ 031162 որոշումը կայացնելիս հաշվի չի առնվել ընկերության կողմից վերոգրյալ ստուգման ակտը դատական կարգով վիճարկելու հանգամանքը: Այսպես, «Սոլիան» ՍՊԸ-ի կողմից հայցադիմում է ներկայացվել ՀՀ վարչական դատարան ընդդեմ ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին: ՀՀ վարչական դատարանի 16.09.2015 թ-ի թիվ ՎԴ/4524/05 որոշման համաձայն «Սոլիան» ՍՊԸ-ի հայցադիմումն ընդդեմ ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին, ընդունվել է վարույթ:

Վերոգրյալ փաստական հանգամանքներից հետևում է, որ մինչև հարկ վճարողի գույքի վրա արգելանք դնելու մասին ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի 28.09.2015 թ-ի թիվ 031162 որոշման կայացնելն արդեն իսկ ՀՀ վարչական դատարանի 16.09.2015 թ-ի թիվ ՎԴ/4524/05 որոշման համաձայն «Սոլիան» ՍՊԸ-ի հայցադիմումն ընդդեմ ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտն անվավեր ճանաչելու պահանջի մասին, ընդունվել է վարույթ:

Այս կապակցությամբ հարկ է նշել, որ ՀՀ վարչական դատավարության օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ վիճարկման հայցի վարույթ ընդունելը կասեցնում է վիճարկվող վարչական ակտի կատարումը մինչև այդ գործով գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի օրինական ուժի մեջ մտնելը:

Վերոգրյալից հետևում է, որ մինչև թիվ ՎԴ/4524/05 դատական գործով գործն ըստ էության լուծող դատական ակտի օրինական ուժի մեջ մտնելը ՀՀ ՖՆ Էջմիածնի

ՏՀՏ 14.07.2015 թ-ի թիվ 6105163 ակտի կատարմանն ուղղված գործողությունները կասեցվում են: Այսինքն, քանի դեռ դատական կարգով չի որոշվել նշված ակտի իրավաչափության հարցը, այդ ակտով արձանագրված պարտավորությունները չեն կարող գանձման առաջադրվել, ինչպես նաև՝ իրականացվել գույքի արգելադրմանն ուղղված գործողություններ:

Ելնելով վերոգրյալից՝ Հանձնաժողովը եզրակացնում է, որ ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի 17.08.2015 թ-ի թիվ 9/06 և ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի 28.09.2015 թ-ի թիվ 031162 որոշումներն ընդունվել են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 74-րդ հոդվածի 1-ին մասի և ՀՀ Վարչական դատավարության օրենսգրքի 83-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջների խախտմամբ:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

Չեղյալ համարել ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության պետի 17.08.2015 թ-ի թիվ 9/06 և ՀՀ ՖՆ իրավաբանական վարչության 6-րդ բաժնի 28.09.2015 թ-ի թիվ 031162 որոշումները:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

 Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ